

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 2 mars 1900, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af väckta motioner om tullfrihet för icke rökt fläsk.

Tullsatserna utgöra för närvarande för rökt fläsk 30 öre och för fläsk, andra slag, 20 öre för kilogram.

Förslag om upphäfvande af tullen å icke rökt fläsk hafva framställts i tre vid innevarande riksdag väckta motioner, nemligen motionerna n:o 14 inom Första Kammaren af herr *J. P. Dahlberg* samt motionerna inom Andra Kammaren n:o 50 af herr *A. Hedin* och n:o 116 af herr *S. J. Kardell* jemte fjorton andra af kammarens ledamöter.

I de två af herr *Dahlberg* samt af herr *Kardell* m. fl. väckta motionerna, hvilka äro af samma lydelse, anföres hufvudsakligen följande:

Det hade inom Riksdagen upprepade gånger erinrats derom, att bland nu gällande tullsatser å lifsförnödenheter tullen å fläsk, utan att gagna någon svensk näring, verkade synnerligen tryckande på den arbetande befolkningen inom särskildt de norra landskapen, och äfven bland skyddssystemets vänner funnes de, hvilka rörande tullen å denna nödvändighetsvara stode undrande och spörjande. Uppgifterna öfver rikets in- och utförsel åren 1895—1899 visade äfven alldeles otvetydigt, att de förespeglingar, som blifvit gjorda rörande den importerade varans ersättande med inom landet producerad liknande vara, icke kunnat realiseras. Införselöfverskottet för år 1899 hade utgjort cirka 9,425,000 kilogram. Samma års införsel af fläsk hade lemnat en tullinkomst af inemot 2,500,000 kronor. Då det icke torde kunna förnekas, att denna statsinkomst till allra största delen härflöte från de jemförelsevis mest betungade inom några få landsändar, föranlättes motionärerna af hänsyn till klokhets, billighet och rättvisa att underställa Riksdagens pröfning ifrågavarande förslag.

Beträffande den af herr Hedin anförda motivering, får utskottet hänvisa till motionen.

In- och utförseln af icke rökt fläsk under nedannämnda år samt de derunder gällande tullsatserna utvisas af följande tabell:

Ar.	Tullsats för kg.	Införsel kg.	Utförsel kg.
1890	0: 20	8,207,578	5,957,953
1891	0: 20	6,327,162	5,032,841
1892	$\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{4} - \frac{20}{6} \text{ 0: 20} \\ \frac{21}{6} - \frac{31}{12} \text{ 0: 10} \end{array} \right\}$	7,313,155	6,663,754
1893	0: 10	3,654,576	6,577,759
1894	0: 10	6,014,222	8,063,197
1895	0: 10	6,113,770	9,687,789
1896	0: 10	12,282,979	7,063,822
1897	0: 20	4,347,158	4,250,359
1898	0: 20	10,233,428	3,137,880
1899	0: 20	11,927,000*)	2,502,000*)

Efter åsättandet af nu gällande tullsats framställes vid 1897 års riksdag i två motioner förslag om nedsättning af tullen å icke rökt fläsk till 10 öre för kilogram, hvilket förslag af bevillningsutskottet afstyrktes. Sedan Första Kammaren bifallit utskottets hemställan, men Andra Kammaren beslutit den föreslagna nedsättningen, afgjordes frågan genom gemensam omröstning, dervid med 222 röster, (109 i Första och 113 i Andra Kammaren) mot 148 (35 i Första och 113 i Andra Kammaren) beslöts att bibehålla den gällande tullsatsen af 20 öre för kilogram. Något förslag om ändring af denna tullsats har sedermera icke förekommit förr än i nu förevarande motioner.

Väl har, såsom motionärerna framhållit, införseln af fläsk under de senare åren ej obetydligt ökats, under det utförseln deremot minskats, men deraf kan enligt utskottets åsigt icke dragas den slutsats, att den år 1896 åsatta tullsatsen varit utan åsyftad verkan. Anledningen till den ökade införseln måste utan tvifvel sökas i den omständigheten, att konsumtionen af fläsk inom landet under de senare åren betydligt ökats. Då det amerikanska

*) Uppgiften för år 1899 afser fläsk, alla slag.

fläsket, såsom varande torrsaltadt och af större fetthalt än det svenska, föredrages af en del af befolkningen inom de norra delarne af landet, samt den stora fraktkostnaden från de södra delarne, der fläskproduktionen hufvudsakligen eger rum, ytterligare försvårar konkurrensen inom Norrland med det amerikanska fläsket, är det tydligt, att det svenska fläsket derstädes icke kunnat vinna lika stor afsättning som det amerikanska; men inom de mellersta och södra delarne af landet torde deremot efter den införda tullförhöjningen en ökad afsättning hafva vunnits för den svenska varan, hvilket förhållande åter i förening med den omständigheten, att priset å fläsk å den utländska marknaden i följd af öfverproduktion särskildt i Danmark betydligt sjunkit, synes utskottet vara den förnämsta anledningen till att exporten af fläsk nedgått. Genom upphäfvande af tullsatsen för icke rökt fläsk skulle säkerligen den redan nu betydliga införseln af den billigare utländska varan komma att än ytterligare ökas, hvarigenom större svårighet skulle beredas producenterna af fläsk inom landet att vinna afsättning för sin vara. Då följaktligen — äfven om den ökade konsumtionsförmågan inom landet kräft en större tillgång än som kunnat fyllas genom svensk vara — produktionen af fläsk inom landet enligt utskottets åsigt i allt fall erhållit ett godt stöd genom det nuvarande tullskyddet å denna vara, samt uppfödningen af svin i åtskilliga landsdelar är en vigtig förvärfskälla, bidragande särskildt till den mindre bemedlade befolkningens utkomst, har utskottet funnit sig icke kunna tillstyrka de föreliggande förslagen, utan hemställer,

att Riksdagen måtte, med afslag å ifrågavarande, af herrar Dahlberg, Hedin och Kardell m. fl. väckta motioner, besluta, att nu gällande tullsats å icke rökt fläsk måtte bibehållas oförändrad.

Stockholm den 1 mars 1900.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *Fredholm*, som anført:

»Mot utskottets beslut att till Riksdagen hemställa om bibehållandet af tullen å fläsk, andra slag, oförändrad får jag härmed afgifva min reservation.

Efter att nämnda vara under 30 år intill år 1888 varit vid införsel tullfri, åsattes densamma den 1 juli sagda år en tull af 20 öre för kilogram. Den 21 juni 1892 nedsattes tullen till 10 öre per kilogram och var denna tullsats gällande till 1 januari 1897, då, i enlighet med 1896 års riksdags beslut, fläsk andra slag än rökt åsattes en tull af 20 öre per kilogram, med hvilket belopp den fortfarande utgår.

För kännedom om de vexlingar in- och utförseln af fläsk och lefvande svin sedan 1884 varit underkastade hänvisas till min reservation vid bevillningsutskottets betänkaude n:o 13 år 1896 och till komplettering af der anförda tabeller meddelas här följande

In- och utförsel af fläsk i ton.

År.	I n f ö r s e l .			U t f ö r s e l .		
	Andra slag.	Rökt.	Summa.	Andra slag.	Rökt.	Summa.
1892.....	7,313	8	7,321	6,664	1	6,665
1893.....	3,655	6	3,661	6,578	1	6,579
1894.....	6,014	6	6,020	8,063	1	8,064
1895.....	6,114	6	6,120	9,688	1	9,689
Medeltal.....	5,774	6	5,780	7,748	1	7,749
1896.....	12,283	5	12,285	7,064	4	7,068
1897.....	4,347	5	4,352	4,250	3	4,253
1898.....	10,233	5	10,238	3,138	1	3,139
1899.....	—	—	11,927	—	—	2,502
Medeltal.....	8,954	5	9,700	4,817	3	4,241

In- och utförsel af lefvande svin.

År.	I n f ö r s e l.				U t f ö r s e l.				
	Fargaltar.		Svin, andra slag.		Fargaltar.		Svin, andra slag.		
	Styck.	Kg.	Styck.	Ton.	Styck.	Kg.	Styck.	Ton.	
1892	3	277	1,917	38	167	14,365	8,733	382	
1893	1	242	1,474	29	62	10,163	1,824	247	
1894	5	464	1,052	18	24	4,735	2,547	290	
1895	12	1,342	555	9	122	18,620	5,626	599	
Medeltal.	5	581	1,250	24	94	11,971	4,683	380	
1896	1	100	353	3	56	9,370	16,074	1,890	
1897	5	875	1,113	15	58	6,540	6,434	770	
1898	5	810	1,126	19	—	—	—	—	
Medeltal.	4	595	864	12	57	7,955	11,254	1,330	
1899 alla slag.....				785	Alla slag.....				30

Införsel af fläsk, andra slag, i ton.

År	Till N o r r l a n d.				Till öfriga orter.	Summa.
	Öfver norrländska kuststäder.	Öfver norska gränsen.	Öfver Stockholm.	Summa.		
1892.....	1,544	1,714	2,185	5,443	1,870	7,313
1893.....	924	1,027	949	2,900	755	3,655
1894.....	1,391	1,644	1,424	4,459	1,555	6,014
1895.....	1,740	1,761	1,097	4,598	1,516	6,114
Medeltal.....	1,400	1,537	1,414	4,350	1,424	5,774
1896.....	3,968	3,353	2,679	10,000	2,283	12,283
1897.....	951	439	1,995	3,385	962	4,347
1898.....	2,486	1,737	3,139	7,362	2,861	10,223
Medeltal.....	2,468	1,843	2,604	6,916	2,035	8,951

Utförsel af fläsk i ton.

År.	Till Norge.	Till Danmark.	Till Tyskland.	Till England.	Hela utförseln.
1892	16	4,066	12	2,570	6,665
1893	25	3,355	1	3,197	6,579
1894	56	5,132	5	2,872	8,064
1895	59	6,400	3	3,226	9,689
Medeltal	39	4,738	5	2,966	7,749
1896	110	4,627	6	2,320	7,068
1897	65	2,757	3	1,425	4,253
1898	9	2,171	7	951	3,139
Medeltal	61	2,389	5	1,174	3,615

Utförsel af lefvande svin.

År.	Till Norge.	Till Danmark.	Till Tyskland.	Till England.	Hela utförseln.	
	Ton.	Ton.	Ton.	Ton.	Stycke.	Ton.
1892	—	146	209	—	8,900	396
1893	—	—	256	—	1,880	257
1894	—	35	260	—	2,580	295
1895	—	172	426	—	5,748	618
Medeltal	—	118	288	—	4,777	392
1896	—	598	1,291	—	16,130	1,899
1897	—	120	650	—	6,492	777
1898	—	—	—	—	—	—
Medeltal	—	359	970	—	11,311	1,338

De anförda uppgifterna äro fördelade i grupper, hvar och en omfattande fyra år. Den första gruppen omfattar tiden 1884—1887, då tullfrihet egde rum; den andra tiden 1884—1891, då tullen å fläsk, andra slag, utgick med 20 öre per kg.; den tredje åren 1892—1895, då tullen för sagde vara var bestämd till 10 öre per kg. Den sista gruppen omfattar åren 1896—1899, då tullen, med undantag för året 1896, hvilket år tullen utgick med 10 öre per kg. var bestämd till 20 öre. Att året 1896 blifvit i denna grupp inräknadt beror derpå, att den stora införsel, som på grund af 1896 års Riksdags beslut om tullförhöjning detta år egde rum, till en stor del bör hänföras till följande år.

Af åberopade tabeller framgår att utförseln utgjort i årligt medeltal

1884—87, fläsk,	1,570 ton;	svin	4,011 ton	=	5,581 ton
1888—91	» 5,799	»	190	»	= 5,989 »
1892—95	» 7,749	»	391	»	= 8,140 »
1896—99	» 4,241	»	670	»	= 4,911 »

under det att införseln utgjort i årligt medeltal

1884—87, fläsk	8,418 ton;	svin	884 ton	=	9,302 ton
1888—91	» 6,201	»	109	»	= 6,310 »
1892—95	» 5,780	»	24	»	= 5,804 »
1896—99	» 9,700	»	12	»	= 9,712 »

Vidare finner man, att då införseln till Norrland, hvartill här blifvit medräknadt Vermland och Dalarne, under åren 1884—87 utgjorde endast hälften af hela införseln, har den sedermera så ökats, att den 1888—91 utgjorde omkring två tredjedelar, 1892—95 omkring fyra femtedelar och 1896—98 sju niondelar af hela införseln.

Af ofvanstående visar det sig, att utförseln under åren 1884—95 varit i stigande, synnerligast åren 1892—95, då tullen var endast 10 öre per kg., men att denna utförsel efter tullförhöjningen till 20 öre alltjemt nedgått, under det att deremot införseln under åren 1884—95 varit i nedgående, men från och med 1896 högst väsentligt ökats och i årligt medeltal varit större än under den tid då tullfrihet egde rum.

De förhoppningar, som man förknippade med tullförhöjningen 1896, eller att denna skulle bereda den inhemska fläskproduktionen ett sådant tullskydd, att det skulle blifva möjligt att ersätta införseln af fläsk med inhemsk vara, hafva sålunda ej kunnat realiseras, ehuru tullskyddet uppgår till omkring 30 procent af varuvärdet. Verkan af tullen har icke blifvit annat än den, att utgöra en konsumtionsskatt å en lifsförnödenhet, som är oundärlig för och i stor omfattning förbrukas af befolkningen i en landsdel,

der jemväl andra lifsförnödenheter ställa sig mycket högt i pris. Genom denna konsumtionsskatt har visserligen statsverket beredts ökade inkomster, hvilka för åren 1896—99 sammanlagdt uppgå till icke mindre än 6,6 millioner kronor, men detta på den obemedlade delens af befolkningen bekostnad genom att högst väsentligt fördyra ett för denna befolkning ytterst viktigt födoämne. Det amerikanska fläsket noterades i slutet af februari till 61 öre per kilogram i Köpenhamn, der denna vara ej drager någon tull, under det att samtidigt priset i Stockholm var 83 öre pr kilogram, hvaraf framgår att priset å fläsk fördyras med tullens hela belopp.

Då således, efter hvad här ofvan blifvit ådagalagdt, den 1896 verkställda tullförhöjningen å fläsk andra slag såsom skyddstull ej medfört den dermed afsedda verkan, hvilken alldeles uteblifvit, och då vidare i fråga varande tullförhöjning, såsom finanstull betraktad, står i den fullkomligaste strid med de principer för skattelagstiftningen, som af 1892 års urtima Riksdag antogs i samband med genomförandet af en ny härordning, samt slutligen då den ökade skatteinkomst som genom tullförhöjningen beredes staten är för statsverket obehöflig, så får jag, under åberopande tillika af min till bevillningsutskottets betänkande n:o 13 år 1896 fogade reservation, hemställa,

att Riksdagen måtte, med afslag å hvad bevillningsutskottet i nu föreliggande punkt hemställt, nedsätta tullen å fläsk, andra slag, till det belopp, hvarmed den före år 1896 utgick, eller till 10 öre för kilogram.»

af herrar *J. Bromée, S. M. Olsson* och *Dahlstedt*, hvilka anförde:

»Då fläsk, *andra slag*, fortfarande och med bestämdhet kan sägas höra till de oundgängliga lifsförnödenheterna och utgör ett af den arbetande befolkningens, särskildt i Norrland och öfre Dalarna, viktigaste och mest närande födoämnen, hafva till och med många bland skyddssystemets vänner under senare åren stått undrande och spörjande om rättmätigheten af tullen å detta födoämne.

När fläsktullen år 1888 första gången pålades, skedde det från tullvännernas sida i akt och mening att den skulle kunna verka såsom skyddstull, hvarigenom den då redan stora importen af fläsk, andra slag, skulle kunna hejdas samt fläskproduktionen inom landet och jemväl exporten ökas; men statistiken och erfarenheten har visat motsatsen. Sålunda, ifrån att införseln år 1888 endast var om omkring 5,440,000 kilogram, har den sedermera stigit, så att den år 1898 uppgick till öfver 10 millioner, och under sist gångna året till närmare 12 millioner kilogram. Under samma tid har expor-

ten jemt fallit, så att den för sista året gick under importen med nära $9\frac{1}{2}$ millioner kilogram. Den ökade importen är icke heller egnad att visa, det produktionen af det inhemska fläsket under tiden stigit. Häraf visas oförtydligt, att den pålagda fläsktullen aldrig blifvit hvad den skulle vara: en skyddstull och en häfstång till ökning af den inhemska fläskproduktionen, utan en finanstull, som drabbar de mindre bärkraftiga samhällsmedlemmarne, hvilka för sin existens *måste* köpa och lifnära sig med det genom denna tull fördyrade fläsket och hvilka, särskildt nu, då staten icke är i behof af den ej obetydliga inkomsten, som erhålles genom fläsktullen, drabbas af en orättvis skattebörd.

På grund häraf hafva vi inom utskottet påyrkat, att herrar Kardells m. fl. motion måtte bifallas, samt att tulltaxerubriken fläsk sålunda måtte i tulltaxan upptagas på följande sätt:

Fläsk:

rökt	1 kilogram 0: 30.
andra slag	fritt

af herr *H. Eriksson*, som anför:

»De, som äro mera förtrogna med arbetareförhållandena i Norrland, veta noggsamt, att det är ett oafvisligt behof för denna landsdels arbetare att få konsumera amerikanskt fläsk, när detta innehåller en fetthalt, som icke har sin motsvarighet i den vara af enahanda slag, som produceras här i landet. Orsaken åter, hvarför de svenska producenterna icke kunna prestera lika beskaffad vara med afseende på fetthalten, lærer, enligt fackmäns omdöme, bero därpå, att de sakna det råmaterial eller näringsämne, nemligen majs, hvaraf svinen uppfödas i Amerika. Då utom den rätt kända frakten å denna vara kommer som ett plus tullen med 3,70 å hundra k:gram, så följer häraf, att majsen, jemförd med de svenska näringsämnen, ställer sig för dyr, hvadan våra svenska svinuppfödare föredraga svenska näringsämnen framför den amerikanska råvaran. Men följderna häraf blir ock, att de svenska producenterna föra ut i marknaden en helt annan vara af fläsk, än den amerikanska varan af samma slag.

I denna omständighet — varans olika beskaffenhet — har man nog att söka den egentliga orsaken till, att under loppet af många år samtidigt pågått å ena sidan en icke så obetydlig export af svenskt fläsk till England, medan samtidigt å andra sidan pågått en ganska stor import till — i synnerhet Norrland.

Häraf följer alltså, att det amerikanska fläsket icke i någon afsevärd grad konkurrerar med vårt svenska, när varorna dels vinna afsättning vid

marknad på så skilda håll och dels finna väg till konsumenter af så skilda samhällsläger. Men häraf följer åter, att den åsatta tullen förlorar sin egenkap af skyddstull, i det att den öfvergår att blifva uteslutande en finanstull.

Men att å en sådan nödvändighetsvara som fläsk bibehålla en tull, som egentligen icke skyddar den svenska näringen, utan blott är till för att bereda statsverket inkomster vid en tidpunkt, då det är öfverflöd i statskassan — ja vid en tidpunkt, då priserna å lifsmedel genom flere samverkande orsaker sprungit upp till en höjd och derhän, att Kongl. Maj:ts regering funnit sig nödsakad föreslå, att Riksdagen måtte bevilja dyrtidstillägg för en stor del af statens löntagare — anser jag icke vara med billighet och rättvisa öfverensstämmande.

Och hufvudsakligen på grund af dessa skäl har jag ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till de föreliggande motionerna om tullfrihet å fläsk, andra slag.»

samt af herrar *Lundström* och *Meyer*.

Herr *Petri* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i utskottets beslut i ärendet.
